

Universal Declaration of Human Rights - Themne

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Mashelo Ma Anfam na Raru Ta Amari Ma Rawuni Kapet

KAWASƏR ANKAN

Ɔwa ta salata kasothne ayiki a komane an fam akapet, ɔwa yi amari mathanane a komane na-e, na yi angbeth na rawankom, malompi, yi mathofal ka nɔru.

Ɔwa, ka kala agbap yi kasay amari ma anfam akapet ma po kara kadifathane ake po lasar tatempe ta anfam akapet, ɔwa ka po kara ka raru are, pa yi nanra anfam akapet manba na rawankom ra kafɔf, katari edina, kate ba ranes kapa ye, ane na tha yi mafela ma anfam akapet thɔn be nɔru. Ɔwa ɔ fisa ti, kama a te gbɔndar anfam ra tay o tay be ma yo na an thantone ta kafumpar ane bat anfaso ma thalar na-e, ɔwa tasoma, a yi takɔ bot etho makunkala na-e.

Ɔwa a yi takɔ sakathi akera ake der o der, takɔ yo tathɔf ta raru be tɔmane. Ɔwa tasoma anfam na tathɔf be an wopane ka raru, an bot ka masekrane man takɔ ben kama an gbasi ɔfu fɔlen malane ma kasɔn anfam akapet amari akomane na, ka ayiki yi to wuni kapet ɔ yi-e, kapa runinani, yi bom nan a thɔnane. Ɔwa an ben takɔ saka ro di rawankom yi mayi makolo ma anfam akapet.

Ɔwa rokɔm kati be tathɔf ate yi ka ananki ane, tɔsɔne kapa, ta ta wopane rakin yi tathɔf ta raru tak sakathi yi kawop amari a komane anfam akapet yi rawankom nan.

Ɔwa anpo ben ta kayi kasothne amari ame yi rawankom are, ya yi ankolo na masekrane ame.

Tasoma Akamatho ka Anfam na Raru ka Thasa

Akera Ake kapa :

Mashelo ma kasɔn amari a komane anfam akapet ame, ma yi ɔtama wa wuni o wuni yi ka tathɔf ta raru be kama wuni o wuni, agbap o gbap ka raru, ɔ yi takɔ bot masekrane ame ra mera alɔko be, ra kathakasa anfam akapet kama an saka kayikis amari a komane anfam akapet yi rawankom nan ro di, katɔn ka anɔ yi ka tathɔf ro kor yi ane yi ka tathɔf tabran. Kama anfam be ka raru an wop masekrane ame. Ɔwa kama an sɔthne, yi kawop masekrane ame ketɔn ka anfam na tathɔf yi ka ananki ane yi katɔn ka anfam be man kaman-e :

1. Ansakal atotoko

A kom anfam akapet be na athanane yi rawankom. Ɔwa an ba mamari mathanane. Ɔwa an ba mafith yi tachimpe. Chiyan, an yi takɔ gbasi ankos nan mo kapa na takom.

2. Ansakal beka mareɔ

Wuni o wuni ɔ ba mari ma rawankom, yi mamari a bot ka masekrane ame, kama a te say ko ta abɔnsho, mayi ma ander nan, kapa uwan duni thalɔm wunibom, sɔthlɔm atant man fɔf, anɔdina man nan, thalɔm kapa angbap an yi, takɔ ate mo wop ka amera nan, anthɔf nan, thalɔm anɔnsho ɔ wur, ta mone, ta ro a kom ko-o, yi matama ɔ-e. Rodi kati so, a ye takɔ yo ko agbay ta kapa angbap ane ro yi, amari ɔ tama, thalɔm matama ma anthɔf, thalɔm angbap ɔwuni ɔ yi-e, thalɔm kapa anthɔf ane po chiya ka anyethe nati, thalɔm a nan ni masheheke, anyi ro ratha ka athɔf alɔm, thalɔm an baye ate ma yo ka anyethe nate.

3. Ansakal beka masas

Wuni o wuni ɔ ba ʌmari ta ʌɲesəm ɲɔɲ, ɾawankom ɾɔɲ yi kʌfisɔs ʌɲesəm ɲɔɲ.

4. ʌɲsəkəl beka maɲlə

A ye sɔ təkə wop wuni ɾatar, thalɔm kəyis kɔ məshekɛ. A ye sɔ təkə wop wuni, kəthila atar dɔ ɾoɲ o ɾoɲ. Kəthila ʌɲfəm ka ɾatar a yi təkə gbɪɲɛ ki.

5. ʌɲsəkəl beka tamath

A ye təkə thalɔr, kəsɔmpar, thalɔm kəgbalo wuni ka ʌɲfɔsɔ ɾəkɔm.

6. ʌɲsəkəl beka tamthurukin

Wuni o wuni ɔ ba ʌmari mɔɲ a yi təkə sɔɲ kɔ kətanɲʌnɛ ka ʌɲthɔ-e.

7. ʌɲsəkəl beka tamthaderəɲ

ʌɲfəm ʌkəpet a thənanɛ teri ro der ka ʌɲthɔ. ɔwa ʌɲ ba ʌmari ma kama ʌɲthɔ ʌɲ gbəpər ɲa. ɔwa ʌɲ ba ʌmari ma kama ʌɲthɔ ʌɲ bum ɲa kəwur ka ʌɲɛ mə yɔ ɲa ʌɲgbay; ta ʌɲɛ məshim məsekrane ʌmɛ, thalɔ m təkə yɔ ʌɲfəm ʌɔm ʌɲ ləsər məsekrane ʌmɛ.

8. ʌɲsəkəl beka tamthəresas

Wuni o wuni ɔ ba ʌmari kama a thonkanɛ kɔ ta bepi wuni o wuni ɔ kathi kɔ ʌmari mɔɲ ka ɾəwuni kəpet kətanɲʌnɛ ka ʌɲ thɔ.

9. ʌɲsəkəl beka tamthəɲɲanɛ

A ye təkə barkar wuni ka ʌɲfɔsɔ. A ye təkə bot kɔ der ɔfenanɛ thalɔm kəfitha kɔ ɾathɔf ʌtel ka mɔ te mɔ yema.

10. ʌɲsəkəl beka tɔfɔt

A yi təkə sɔɲ wuni o wuni ʌfɛɾɛ ʌthənanɛ suʌ kɔ ɛlɔɲs ka ʌɲbare ɲa ʌɲthonkas gberkethe mə te yɔ ʌgbay ka kəgbəngbɛn ʌmari mɔɲ yi ʌɲgbethe ɲɔɲ, yi mələs thalɔm tɔləs a pa tɔ yɔ-e.

11. ʌɲsəkəl beka tɔfɔt ɲin

1. ɔwa wuni o wuni a po bot ka ʌɲbare ɲa ʌɲthonkas be ta mələs a pa mɔ yɔ-e, a ye təkə gbasi kəpa ʌte a lɔm kəpa tɔ yu-e tətɛɲ, haɲ thas a po gbəngbɛɲ yi kəlɔfthi ləfthi. ɔwa a sɔɲ kɔ ʌɲfɛɾɛ ɲa kəthonka kama ɔ kəthineka ʌte a deɲ kɔ. ɔwa thas a bəp kəpa ʌte a l m tətɛɲ yenka ma wop kɔ tɛn.

2. ɔwa a ye təkəwop wuni ka ʌɲthɔ ka mələs ʌmɛ pəyi ɔ bote ri mata mɔɲ, pə ka ʌɲthɔ ɲa ʌɲthɔf ɲɔɲ-o, thalɔm ʌthɔf ʌtel ka ʌlɔkɔ a yɔ mələs mati-e. ɔwa a ye təkə thalɔr wuni pə thas mɔ to a bot təkəthɔlɔr wuni məshim ʌɲthɔ ka ʌɲlɔkɔ ɔ shim ʌɲthɔ-ɔ.

12. ʌɲsəkəl beka tɔfɔt marəɲ

A ye təkə bot kəsəɲ ka ʌɲgbundu, ʌɲbɔnshɔ, məyirɔ thalɔm ʌte mɔ gbal, ɔwa kəsambos ayiki tɔɲ yi ʌɲɛ ɲɔ ʌfinɔ. ɔwa wuni o wuni ba ʌmari ma kɔ yɔ ʌɲthɔ ʌɲ chimɔ kɔ ka ʌɲɛ mə bot kɔ kəsəɲ-e.

13. ʌɲsəkəl beka tɔfɔt məsas

1. Wuni o wuni ɔ ba ɾawankom ɾa kəkɔnɛ ro ɔ yema yi kəbot məyira mɔɲ ro ɔ yema-e ɾa thɔf o thɔf.

2. ɔwa wuni o wani ɔ ba ʌmari ma katey hali ro a kom kɔ-e təkə kɔnɛ ro ɔ yema-e, thalɔm kəkalanɛ ro ɔ wur-e.

14. *Λησάκελ beka tɔfɔt maŋle*

1. *Wuni o wuni ɔ ba ʌmari ma kaɣbuke ɔ kɔ maŋkne ra ʌthɔf ʌlɔm, kama a te dif kɔ.*
2. *Ɔwa a ye təkə nɔy kɔ ʌmari ʌme ta salata efɔf eyay yay, thalɔm rə tətək təlɔm tə wɔŋ rapolitikis, thalɔm tətək te ləsər mathank ma ʌnyunayted Neshɔn.*

15. *Λησάκελ bəka tɔfɔt tamath*

1. *Wuni o wuni ɔ ba ʌmari təkŋ yira ka ʌnthɔf ŋɔŋ.*
2. *Ɔwa wuni ɔ baye mari təkə kathi ɔkos kɔŋ ʌmari ma kayi ukin ka ʌnthɔf ŋɔŋ, thalɔm kəbent kɔ kama ɔ te shinkar kayi ukin ka ʌnthɔf ɔ te yema.*

16. *Λησάκελ bəka tɔfɔt tamthrukin*

1. *ʌŋfəm aruni yi ʌŋfəm abom po tena-e, ʌŋ ba mari təkə nantane mɔ to ʌŋ yema-e; təkə te kəlene ta ʌbɔnshɔ, ʌnthɔf, thalɔm ʌŋdina kama ʌŋ təpi talek taŋ.*
2. *Ɔwa a ye təkə nɔt wuni kə kɔne bala ka ɔwe ɔ te yema. ʌŋe mənantane-e, ʌŋ yi təkə beŋ ka mayema maŋ.*
3. *Ɔwa ma pəyi ralek ra mayira ra yi kaɔboth ka ʌkəlɔŋ kəlɔŋ ka mayirane-e, ʌŋə ka ʌkəlɔŋ be yi ka ʌnthɔfe, a yi təkə bum ŋa də rɔŋ o rɔŋ maŋ yema yaɔha-e.*

17. *Λησάκελ bəka tɔfɔt tamthəderəŋ*

1. *Wuni o wuni ɔ ba ʌmari təkə ba ʌkeŋ kɔŋ kɔn son. Ɔwa ɔ gbəli sɔ kal ba ʌkeŋ yi afəm ʌlɔmŋ.*
2. *Ɔwa wuni ɔ baye mari təkə kathi kɔ ki ra fɔsɔ rəkom.*

18. *Λησάκελ beka tɔfɔt tamthresas*

Wuni o wuni ɔ ba ʌmari ma rawankom ra katəmtəmne to ɔ yema, enane yɔŋ yi ʌŋdina ɔ yema wop-e. Wa ɔ ba ʌmari ma kashinkar ʌŋdina ɔ yema, yi malane mɔŋ. Ɔwa ɔ ba rawankom ra kathəksa, kaɔlatho, kataŋaŋe yi kəthəksa malane mɔŋ pəyi kɔŋ son-o, ka ʌkəlɔŋ kəlɔŋ yi afəm ʌlɔm-o, dər ɔgberkethe-o, thalɔm ka ʌŋ gbundu ŋɔŋ.

19. *Λησάκελ beka tɔfɔt tamthreŋanle*

Wuni o wuni ɔ ba rawankom ra ʌte ɔ təma yi kaɔf ʌte ɔ yema-e. Ɔwa rawankom ʌre ɔ ba ri təkə bət ʌte ɔ nanɛ kə tə bot kɔ kə səŋ yi kəthens, thalɔm kəsakəthi təra yi etəmtəmne də rɔŋ o rɔŋ kə təkəlene ro ɔ yi-e.

20. *Λησάκελ beka kəgba*

1. *Wuni o wuni ɔ ba ʌmari ma kawop məgbane məthɔfəl yi kəkulune ʌŋe ɔ yema-e.*
2. *A ye təkə fɔsar wuni kama ɔ kəkulune ka ʌte ɔ te yema-e.*

21. *Λησάκελ beka kəgba ŋin*

1. *Wuni o wuni ɔ ba ʌmari ma kaɣbasi aɣbaɔ ka ʌŋkwament ŋa ʌnthɔf ŋɔŋ, kətaŋ ka kɔŋɔŋ gbəŋ thalɔm ka ɔwe ɔ thithe.*
2. *ʌŋkwhament ʌŋ yi təkətaŋane ʌte ʌŋfem ʌŋ yema-e. Ɔwa mayema ʌme ʌŋ tə tɔrine ŋa ka katente thith ʌŋe ʌŋ yema-e, ka ʌŋgbundu. Ɔwa a ye təkə penshane ʌmari ma wuni o wuni po bək təkə thith wuni-e, kama ɔ thith ɔwe ɔ yema ɔ təma ta ʌtɔŋ.*

3. [Missing?]

22. *Λησάκελ beka kəgba marəŋ*

Ɔwa ma pəyi wuni o wuni ɔ yi kətəŋ ka anɸəm akəpet-e, ɔ ba amari ma kəmarane kɔ kama pəfisa kɔ kətəŋ ka emar ya anɸəf, emar ya tathəf tətəl, kətəŋane ka mɔ to ɔ gbəli təma ukolo yi yiki kətəŋ ka anɸos ηəŋ.

23. *Λησάκελ beka kəgba esas*

1. Ɔwa wuni o wuni ɔ ba amari ma kaworək mapanth, rawankom ra kathith kɔ rəmapanth yi ka ɔlompi wati kama ate penshane kəsəŋ wuni mapanth.

2. Ɔwa wuni o wuni ɔ yi təkə ba aram athənanə bepi an yɔ məpath məthənanə kəte tɔ agbay.

3. A yi təkə ram wuni o wuni aram afino mə gbəli səŋ kɔ ayiki təŋ ka ralek rəŋ yi kəmar matay məlom ɔ yi təkə yɔ ka akələŋ kələŋ ɔyi-e.

4. Wuni o wuni ɔ ba amari təkə kulunə, thaləm kətəpi anənki mə chima kɔ kama ɔ sɔthɔ aram afino ka mapanth mɔ worək-e.

24. *Λησάκελ beka kəgba manle*

Wuni o wuni ɔ ba amari ma kafothanə kawur klayɔ mapanth to ɔ yema. Ɔwa ɔ ba amari ma kasəŋ kɔ alɔkɔ mɔ fothanə alɔkɔ o lɔkɔ.

25. *Λησάκελ beka kəgba tamath*

1. Wuni o wuni ɔ ba amari ma kayi uyənki məder, yi kabər kəŋ. Ɔwa an yi təkə ba edi ebeki, eyet ewəŋ, anseth klayi, təl ebeki, emar ya anɸəf. Ɔwa ɔ yi təkə sɔthɔ amar ka anɸkɔ mɔ te yi rə məpanth-e, thaləm utuy, bepi ɔ səke ulopane, thaləm kəsəke ubora, ubaki, ɔwa sɔthəlom ma mɔ tə sɔ gbəli worək ka anɸetə ηəŋ.

2. Ankomra yi anɸeth be a yi təkə səŋ ηa məmari məthəkəŋ. Anɸəth ane ma kom ka ka te tha nantane yinka te tha nantaneŋ, a yi təkə səŋ ηa emar ethənanə.

26. *Λησάκελ beka kəgba tamthurukin*

1. Uwath O wath ɔba amari ma k ayɔkɔ ɔKaran A yi təkə yɔ wath o wath ɔ pon ka karan ka ataranthe təfeth. Kere kathəkəs tatol yi kakaranə kəboli rəkəm a yi təkə səŋ ki ka anɸəth ane gbəli thəkəs yi kakaranə kati.

2. Ɔwa kakaranə a yi təkə yɔ ki kama kə gbəli mar ɔwuni kama ɔ kɔ rodi, tə kabər ayiki təŋ yi rawankom rəŋ. Ɔwa kəyi təkə gbəli kara kɔ kəsəthranə emera, kamuyane, kə kara rəyathki kətəŋ ka ta bona ta araru, anɸəm akəpet, edina egbaske gbaske, ɔwa yi kə kara məthəfəl mɔ to Anɸunated Neshon an yema-e.

3. Ankomra an ba amari ma kathith ko kə karanə kan yema anɸeth ηan an karanə-e.

27. *Λησάκελ beka kəgba tamthəderəŋ*

1. Ɔwa wuni o wuni ɔba amari ma katəŋ makur ma anɸəm ηəŋ ame ɔ yema-e, yi ka akələŋ kələŋ ɔ yi-e. Ɔ yi təkə yanthene matay ame, ɔwa ɔ yi təkə mar kama mə kɔ ro di ka mɔyey.

2. Wuni o wuni ɔ ba amari ma kəbum mayi, mayet ame ɔ bempa yi atafə ate kənəŋ ɔ gbal-e.

28. *Λησάκελ beka kəgba tamthresas*

Ɔwa wuni o wuni ɔ ba amari ma katəŋane ane ɔ yema pəyi ka anɸəf ηəŋ rəkər-o, thəəm rə təthof tətəl ro mɔ gbəli sɔthɔ anɸere ηa ka sɔthɔ matay ame be a gbal ka masekrane ame ka rawankom rəŋ kəyankanə.

29. Aḡsəkəl beka kəgba tamthreṇaṇle

- 1. Ɔwa wuni o wuni ɔ ba aḡbethē ḡa təkə mar akələṇ kələṇ ɔ sɔthɔ rawankom be ɔ po teḡa yi kəwur ḡaḡieṇ.*
- 2. Ɔwa hali ma apa wuni o wuni ɔ ba amari yi rawankomrɔṇ, ta tala ti kəpa ɔ yi ro ratha ka a ḡthɔ. Ɔwa ɔ yi təkə yikis amari yi rawankom ra aḡkos ḡɔṇ. Ɔwa ɔ anḡəm ḡa rawankom.*
- 3. Ɔwa amari ame yi rawankom are, ε sɔṇ ye wuni mari təkə te talaṇe maḡotəs ma Aḡyunayted Neshɔn.*

30. Aḡsəkəl beka kəgba tɔḡt

Ɔwa ate yi ka masekrane ame be, a ye təkə gbasi ti təkə sɔmpar aḡthɔḡ, wuni o wuni, thalɔm anənki ḡa aḡḡəm, thalɔm təkə kasara amari yi rawankom yi ka masekrane ame.
